

Nem csak építészetet tanulhattam tőlük

Valószínűleg mindannyiunk fejében megfordult már legalább egyszer, hogy milyen jó lenne saját könyvet írni. Van, akinek az álma valóra válik, a történetei megelevenednek a papíron betűk és illusztrációk formájában. Mi több, olyan is van, aki a Műegyetem falain kilépve szötte Bogyó és Babóca, Brúnó, Anna, Peti és Gergő meséit, sőt a szakma fényét tovább emelve neki köszönhetjük a Budapest titkai című kötetet is, mely hiánypótló a maga nemében. Interjúnkban az egykori Építész Kamara-díjas építésszel, a nemzetközileg híres íróróval, Bartos Erikával beszélgettünk.

LÁSZLÓ-KUN ZSÓFIA,
VARGA-CEGLÉDI BERNADETT

Hogyan lettek a gyermekkori óvónő álmokból építészeti tanulmányok?

Gyerekkoromban sziklaszilárdan óvónő szerettem volna lenni. Később, amikor végzős voltam a budapesti Eötvös Gimnáziumban, és egyetemi felvételi előtt álltam, rájöttem, hogy a gimnáziumi tantárgyak közül kettőt szeretek leginkább: a rajzot és a matematikát. Olyan egyetemet választottam, ahova ebből a kettőből, illetve emellett fizikából kellett felvételizni, ez lett a BME Építész mérnöki Kara. Az építés szakma később minden elképzelésemet felülmúlta, sokkal színesebb és sokoldalúbb, mint korábban gondoltam. Ötvözi a reáltudományok precizitását és az alkotóművészet szabadságát, egy izgalmas kettősséget hordoz.

A svédországi oktatás miben volt más az itthoni gyakorlattól? Miben volt jobb a Műegyetem?

Az egyetemi éveim utolsó szemeszterében elnyertem egy féléves ösztöndíjat a svédországi Lundba. Az ottani Építész Karon kezdetem el a diplomamunkámat, majd itthon fejeztem be. Érdekes és hasznos tapasztalat volt mindez, sok különbséget tapasztaltam. Ott nagyobb hangsúly került a művészi vonásokra,

az alkotásra, kisebb a statikai számításokra. Rendkívül természetközeli építészet az övék, magam is egy zöldtetős faépületet terveztem a diplomámként. A svéd egyetem felszereltsége inspráló volt, remek modellező stúdió állt a diákok rendelkezésére, ahol bárki, szinte bármilyen anyagból nekiállhatott makettezni, minden szükséges gépi felszerelés adott volt ehhez, természetesen a kellő biztonsági feltételekkel. Számomra azonban a Műegyetem a real tárgyak mélyebb ismeretét nyújtotta, hiszen a szerkezeti szakirányt választottam, szilárdságtanból tettem le a záró szigorlatot. Hozzá nagyon közel áll a Műegyetem századfordulós, patinás főépületének hangulata is.

A diplomamunkája ezek szerint egy kin-ti feladat folytatásaképpen készült el itthon. Mi volt ennek a panziótervnek a fő gondolata, a szervezési alapelve?

Ez egy szinteltozásos panzióépület volt, melynek helyszínét szabadon választhatam ki. Kölcsönkaptam egy biciklit, és körbejártam a környéket, így bukkantam rá egy erdő mélyén bújó tóra. Ennek a partjára terveztem az épületet. A tervezés alapelve egyszerű volt, minden szobát a tóra tájoltam, így egy hosszanti, aszimmetrikus épület adódott, a szinteltozás pedig további érdekes lehetőségeket teremtett.

Kikből állt a diplomabizottság, és hogyan fogadták a tervet?

Izgultam, mert a diplomabizottság elnöke Petró Bálint volt, az akkori dékán. Szívemlelkem beleraktam abba a tervbe, rendkívül sokat dolgoztam rajta Lázár Antal, a konzulensem segítségével. Jó volt a fogadtatás, jelest kaptam, a diplomaosztón pedig átvehettem a tervért Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri

Hivatalának különdíját is. De leginkább annak örültem, hogy a védésen külön megdicsérték a szabadkézi rajzaimat. Akkoriban már sokan géppel dolgozták ki a terveiket, egyre ritkább volt a szabadkézi technika. Én grafitceruzával, barnazöld árnyalatú Faber Castell színesekkel, és ecsetfilccel készítettem a rajzaimat.

Mi a legkedvesebb és a legküzdelmesebb egyetemi emléke?

Nekem a BME Építész Kara csak jót adott. Az ábrázoló geometriát, a statikát, szilárdságtant, vasbeton és faszervezetek számításait imádtam, rajongtam az építészettörténetért és a rajzi tanszék feladataiért. Sok szép emléket őrzök: szerettem a rántottás szendvicset és a műanyag poharas kávé a második emeleti büfében, szerettem a kertet, a csodaszép könyvtárat (egykori kápolnát) és a szakolvasót. Tetszett a paksi felmérő tábor is, ahol egy hetet töltöttünk a tankör-vezetőnkkel, Guzsik Tamással. Az ő személye meghatározó volt számomra, sokat merítettem a lelkesedéséből, végtelen felkészültségéből, elhivatottságából. Ma is őrzöm azt a rajzot, amit ebben a táborban készítettem a paksi Makovecz templom belső teréről. Guzsik biztatott, hogy jelentkezzem az Építészettörténeti Intézet által meghirdetett ösztöndíjra, amit elnyertem, így Acco városában egy nyáron át ásatásokon készíthettem felmérési rajzokat egykori szakrális épületekről. Legjobb élményeim között tartom számon a komplex-tervetem is, egy templomrekonstrukciót terveztem Keszthelyre, Szalai András és Pazár Béla útmutatásával. Ez egy látszóbeton/vöröstégls épület volt, melybe belekomponáltam a megtartott barokk tornyot is. A tervvel elnyertem a Középipületépítő Rt. különdíját, illetve a Magyar Építész Kamara díját is. A legelső egyetemi talál-

kozásra is jól emlékszem: Krähling Jánoshoz kerültem a szóbeli felvételin (akkor még volt ilyen), nagyon pozitív élmény volt. És az egyetemi éveknél köszönhetem a férjemet is, aki évfolyamtársam volt, idén leszünk 22 éves házасok. Küzdelmes élményt nem is tudok mondani, bár az épület-kivitelezés, a talajmechanika és a hasonló, gyakorlati tárgyak nehezen mentek, ezekhez nincs túl sok érzékem.

Mit üzenne a mai hallgatóságnak, akik még a BME-n tanulnak?

Nem szívesen üzenek, nehezen is tudnék, hiszen sokat változott a világ az elmúlt 20 évben. Mi még tustollal rajzoltunk, zsillett-pengével kapargattuk a pauszt, tankörök voltak, és órarend szerint követték egymást az órák. Ma már több önállóságot követelnek a fiataloktól, az órarendet is maguknak kell összeállítani. Szerintem talán az a fontos, hogy az ember igyekezen olyan munkát találni, amiben örömet leli, mert nem mindegy, hogy évtizedeken át örömmel, vagy kényszerből végezzük a feladatunkat. Az építész diploma nagyon jó alap ehhez, mert tág az a spektrum, amiben el lehet indulni ezzel a végzettséggel.

Mit üzenne egykori oktatóinak?

Azt, hogy köszönök mindent. Nem csak építészetet tanulhattam tőlük, hanem munkabírást, időbeosztást, szorgalmat, precizitást és kitartást is. Ezeknek a könyves pályámon is nagy hasznát veszem. Nagy tisztelettel gondolok egykori tanáraimra: Dulácska Endre lenyűgöző tudására, Horváth Sándor utolérhetetlen felkészültségére, Szincsák József színesztétikai feladatira, Istvánfi Gyula népi építészet előadásaira, és sok olyan oktatóra is, akik már nincsenek köztünk, eszembe jut Matuscsák, Szentki-

rályi, Becker tanár úr és mások is. Dobó Mártontól tanultam első évben rajzolni, aki azt mondta, hogy olyan kört rajzolok, mintha beépített körző volna a kezemben.

Melyik díjára/elismerésére a legbüszkébb, és miért?

Ezen még sosem gondolkodtam. Az építészeti elismerések közül az Építész Kamara díjának örültem leginkább, amit Schneller Istvántól, Budapest akkori főépítészétől vehettem át. Sokféle karitatív teendőt látok el, megtisztelő volt mindezért a Máltai Szeretetszolgálat vagy a Vöröskereszt oklevelét átvenni, a könyves pályámon pedig büszke vagyok a Janikovszky Éva-díjra, a Szép Magyar Könyv-díjra, az Év Gyerekkönyve-díjra is. Leginkább azonban a gyerekek szeretete jelenti nekem az elismerést, a megnyugtató visszajelzést. Minden meseprogram, amikor a legkisebbeknek mesélek történeteimből, egy igazi lelki feltöltődés számomra. Legalább annyit kapok tőlük, mint ők tőlem.

Számos szakmai elismerést ítéltek oda Önnek, ugyanakkor Ön mégsem a szakmában kereste és találta meg a számításait. Miért?

A meseírás számomra tökéletesen ötvözi az eredeti, óvónői ambícióimat, és beleszólhatem azt a precizitást is, amit a Műszaki Egyetemről magammal hoztam.

Mikor és milyen körülmények között született meg az első mesehős gondolata? Esetleg már a kampuszra is Önrel jártak?

A mesék ötlete már azokban az években is motoszkált bennem, de a meseírással csak akkor kezdtem komolyabban foglalkozni, amikor anya lettem. Később Bogyó és Babóca figuráját már kifejezetten tudatosan találtam ki, olyan kis hősöket szerettem volna megformálni, akik kedvesek a gyerekek szívének, könnyedén találkozhatnak velük a természetben, a katicabogár és a csiga épp megfelel ennek. Boldogan szőttem bele az építész végzettségemet a sorozat hátterébe: máig imádom kitalálni az egyes új szereplők házat, bútorait, az évek során egy egész „lakópark” népesítette be a képzeletbeli kis erdőt.

Önnek melyik volt a kedvenc meséje gyerekként?

Moha és Páfrány, egy cseh könyv- ill. rajzfilmsorozat.

Hogyan érdemes nekifogni egy gyermekkönyvnek, ha az ember érez magában elég ambíciót rá?

Erre nincs recept, mindenki másképpen alkot. Számomra a szöveg és a rajz szerves egységet képez, egyszerre születik a történet, a szöveg és a kép a fejemben, illetve a rajzasztalon. Szerintem a mesekönyves pálya mozgatórugója az ihlet, az egyedi ötlet, a gyereklélekre nyitott rezonancia, ami mindenképpen belülről fakad, ezt nem lehet máshonnan meríteni, vagy iskolapadból tanulni.

Van hasonlóság az építészeti tervezés és a történetalkotás között? Hogyan hasznosítható a tanult szemléletmód a jelenlegi munkájában?

Az egyetemi éveknek sok hasznát veszem a könyvalkotás során. Egy könyvet megtervezni, precízen összeállítani, megszerkeszteni kicsit hasonló, mint egy

sávós ütemtervet elkészíteni. A könyves úton éppúgy szükség van a logikus és sokrétű gondolkodásra, mint a mérnöki pályán: én az alkotómunkán, a történet és a rajzok elkészítésén túl magam illeszttem össze a képeket a szöveggel, szeretem önállóan kiválasztani a papírt, a borító méretét, a terjedelmet, a betűtípust...

Volt olyan épületrajz, ami emlékezetesen sok nekifutást igényelt, míg elkészült? Mennyi ideig tartott a Budapest titkai könyv egy átlagos illusztrációjának elkészítése? És mennyi idő volt a leghosszabb?

A Budapest titkai könyvemben szereplő Vajdahunyad várának háromszor is újra nekifutottam, mert nehéz volt megtalálni, hogy honnan lesz leglátványosabb a rajz. Hiszen az épület minden oldala dúsan díszített, több különböző, látványos toronnyal. Több hétig dolgoztam ezen a képen, míg elégedett lettem vele. A Zeneakadémia homlokzatát is kétszer újrarajzoltam, mert az első kép nem adta vissza azt a leheletfinom szecessziós ízt, amit az épület képvisel. Szintén emlékezetesen sok munka volt a Brúnó Budapest sorozatomban a Parlament hosszmet-szete, vagy az Operaház nagytermének perspektívája. Egy-egy ilyen rajz napokat, néha heteket vesz igénybe.

Mi a kedvenc budapesti helye?

Hosszan tudnám sorolni. Nagyon szeretem például a Szabadság hidat. Ez Budapest legrövidebb hídja, megéri átsétálni rajta, szép a látvány minden irányban. Ez a híd egy zseniális statikai bravúr, függőhídnak tűnik, de valójában egy álomcsép Gerber-tartó: két önálló, konzolos tartó közé befüggesztett kéttámaszú elemmel. Szeretem a szigeteket is, a Hajógyárit leginkább, de a többit is. Szeretem Máriaremetét, a Gellért-hegyen a Filozófusok Kertjét, a Palotanegyedet, benne a Mikszáth teret, a Fűvészkertet, de szeretem a belvárost is: az Astoria, Ferenciek tere vidékét. A Keleti pályaudvar is hozzám nőtt, a közelében lakom, minden nap elmegyek előtte.

1/4 hirdetés

1/4 hirdetés